

LO TEATRO CATALÀ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT
DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,
Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: D. Joan Brú Sanelement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.00 pesetas trimestre.
Fora. . . 1.50 » »

ULTRAMAR

{ Semestre. 7 pesetas.
{ Un any. . 12 »

PREU DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims.
Id. atrassat. . . 15 »

Final del segon acte del magnífich drama LO FORN DEL REY

NOU ESTABLIMENT INDUSTRIAL LAMPISTERIA DE BLAY PLANELL

Rambla de Catalunya, 51 y Cortes 263.—Barcelona

Aparatos de totas classes pera gas, Colocació de canyerias y vidres.

* Estufas y tot lo corresponent al ram *

PREUS ECONÓMICHs: SE SERVEIX AB PRONTITUT

NOSTRE GRABAT

Poca explicació necessita. Ja 's manifesta en la primera plana, que representa una de las magníficas situacions que abundan en lo drama *Lo forn del Rey*, del fecundo autor D. Frederick Soler.

Resta sols ara dir que ilustrem lo present número ab la lámina en ell publicada, ab l' afany de satisfer los desitjos de molts lectors y en vista de la aceptació que han merescut tots los grabats que havem donat referents á escenas de distintes produccions catalanas.

Música d' autors catalans

La nova empresa del Liceo ha nombrat una Junta directiva de la que es President l' intelligent director de la Banda municipal, nostre amic D. Joseph Rodoreda. Tots los individus de la expresada Junta son catalans. ¿Podrá esperá 'l catalanisme alguna cosa bona de la esmentada empresa per lo que respecte á la música d' autors de nostre terra? Si surt bé l' ensaig que fa la propietat al cedir lo teatro á las masses y si, en conseqüencia, no es la empresa artística auçell de pas, sinó que trovi convenient seguir, con desitjem de veras, al frente de la gestió de nostre primer teatro lirich, ¿procurará pe 'l foment de la música dels compositors de Catalunya?

Heus aquí un problema qual bon resultat interessa á tots los que perteneixem á la comunió catalanista.

Per ara 's parla dels primers projectes que 's proposa realisa la nova empresa, y en ells hi veyem moltes esperansas que no esperem sigan transformadas en realitats: hi ha massa ilusions que tant de bó en lloch de serho pe'ls que, en nostre concepte, las tenen avuy, se converteixin en fets per' ells en bé de l' art y pera nosaltres en alegres desenganyys.

Temem que, apesar de dirigir la empresa personas coneixedoras dels assumptos teatrals, deixaran conéixer en tal direcció falta de experiencia que sols la práctica ensenya. ¡Tant de bó anéssim errats!

Se parla de estrenar *Cavalleria rusticana*, de reproduir *Otello* y de representar *Mireille*.—Bueno: la primera, esperém sentir-la: la segona... veurem, y la tercera, que s' anuncia, nos sembla que quedarà pintada en los cartells.

La nova temporada será curta; la feyna, molta: y com si 'l negoci no va ab molt vent de popa, las esperansas de las masses empresarias baixaran cedint son lloch al desaliento, ja estem veyent óperas posadas á corre-cuyta pera salvar las entradas dels dias de festa y assegurar com milló 's pugui lo resultat pecuniari á fi de que 'ls dilluns puguin las corporacions cobrar cinch, ó quatre, ó tres, ó dos diaris que á molts dels que las forman serán imprescindibles pera prosseguir sos treballs y que sense percibir mes ó menos cantitat deurian deixarlos. Y com si aquet cas arriba (que no ho voldrian per mes que ho temen) la necessitat de lucro pendrà 'l puesto al sentiment artístich y allavors los coros y la orquesta no acreditarán de ningú lo que deixin de cobrar, porque no hi ha ningú responsable;

ans al contrari, ells ab son treball responen de las pagas dels cantants y de tot lo demás gasto, resultará que 'ls plans de la Junta directiva sufriran modificaciones pera anar tirant y pera acabar ab decoro, sino ab benefici, la temporada.

No porque dihem aixó som de cap modo adversaris de la empresa artística, no. Nos alegrarém moltíssim de que produheixi bons resultats la temporada de primavera, y las observacions que acabem de fer y que potsé 's tindran per pessimistas, volem que 's vejín sols com la veu amiga de qui s' interessa per la bona marxa de una empresa purament catalana y que, de tenir lo gran teatro en anys successius, podria cambiar en próspera fortuna per l' art la desgracia que fa temps s' ha ensenyorejat de tant bell temple.

Desitjem, donchs, per bé de las masses, la prosperitat d' aquet negoci, á fi de que segueixin encarregadas de la explotació; porque tractantse d' empresa catalana que tinga confiada sa direcció á compositor tan distingit com lo Sr. Rodoreda, podriam esperar qu' alternin ab óperas extranjeras, altrás qual música siga de mestres catalans, que no 'n faltan y qu' avuy tenen de fer que 'ls extranjeros coneuguin primer que nosaltres las obras de Catalunya.

Exemple d' aixó n' es lo mestre Torrents, autor de la ópera *Gualtiero* representada ja ab molt éxit en Sud América, y autor també de *Temzana* y *Lucia Miranda*.

Altres n' hi ha de compositors catalans: Pedrell, García Robles, Giró, lo mestre Goula y 'l mateix senyor Rodoreda, tenen obras que pe 'l seu merit son dignas de tota consideració y mereixedoras de que figurin entre 'l repertori musical del día. La que, ab lo titol de *Julio César*, té escrita 'l mestre García Robles y de la qual se 'n coneixen sols algunas pessas degudament apreciadas en una audició á que vam concórrer molt temps ha, es obra de importancia: lo mestre Viladell ne té una d' assumpto bíblic presentada al teatro Real de Madrid; lo Sr. Rodoreda es autor d' *Ausias March* y d' un altra titulada *Lo compte Arnau* ab lletra d' Apeles Mestres: Pedrell, á més de *L' ultimo Abenceraggio*, té composta sa *Cleopatra*: l' eminent mestre Goula *A la vora del mar*.

¿Perqué, donchs, no hem de procurar enaltir las óperas dels compositors de casa? ¿No estém orgullosos de que *Gli amanti de Teruel* sigan fruit de la inspiració musical d' un autor espanyol que, com Bretón, fa honor á nostra Espanya? ¿Ab quant mes gust no hauriam de véurer la fama de inspirats talents musichs catalans, fonamentada primerament aquí per los aplausos de nostres inteligents y espargida després per tot Espanya y per tot lo món ahont se tributa admiració á la música teatral?

Així ho desitjem; es més, així ho esperém del mestre Rodoreda que si no pot ara, per la escassés del temps, fernos saboreijar bellesas de nostres autors en obras grans, podria procurar quant menos per mostra deixar sentir *A la vora del mar*, per exemple, ja que en la companyia no hi faltan artistas catalans.

Si ara que 's trova al frente de la empresa no ho intenta, ¿ab quin dret podria després queixarse del procedir d. altres empresaris?

¡Tant de bó que la empresa artística siga un pas donat en lo camí del adelanto per la música d' autors catalans! ¡tant de bó que en la nova temporada poguéssim sentir *Ausias March*, lletra y música del aplaudit director de la empresa de nostre Liceo!.—J. P.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS
y tota classe de postissos per' artistas de teatro
Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÀTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer del Vidre, 2, quart, Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

La Direcció no té avuy cap inconvenient en donar cabuda en lo present número al següent article qual inserció se 'ns demana per son autor, qu' es persona entesa en assumptos teatrals.

La circumstancia de que qui l' ha escrit no formi part de la redacció, no ha de privar á nostres lectors de un treball en que hi ha atinadas observacions referents á una qüestió artística de interès pera 'l públich de nostra ciutat

Diu aixís:

LICEO

No hi ha diari ni diariet que no hagi parlat aquets dias del actual estat del gran teatro del Liceo. Jo no puch remediárlho: cada vegada que, al péndrer un diari de la localitat, hi trovo un escrit en lo que hi campeija lo nom del mes gran teatro lirich d' Espanya, no puch menos de cap modo evitar lo llegir-lo tot, sempre en busca del fonament de la desgracia que fa dur vida lánguida al celebrat colisseo. Mes may aquesta se manifesta clara y explicita: ningú vol exposarla ni ferla pública en los periódichs, y jo suposo qu' es perque ni dientla ni callantla 'n treurém rés; pero menos segurament callant. Probaré donchs jo de dirho clá y nét, valgui per lo que valgui.

Segons mon criteri, lo públich no vá al Liceo perque no té res á ferhi. Aixó fá, aixís de prompte, un poch estrany; es necessari aclararho y vaig á ferho.

Quant un concurrent vá al gran teatro, l' objecte principal que allí 'l porta, no es véurer l' imponent aspecte que presenta aquell, sense rival en Espanya per grandiositat, luxu esbeltés y sonorit. Aixó, vist una ó dugas vegadas basta. Hi va per disfrutar de la funció, y quant som en aquet punt entra la deficiencia de aquell local.

Lo véurer óperas cantadas regularment, ab un espectacle vell y atrocinat, mes remarcable lo deterioro per lo gran qu' es lo escenari; lo véurer sempre las mateixas óperas, pagarho car y estar incómodo relativament, tenintse de mudar de roba per anarhi y altres detallets, son concausas que retreuen al publich nostre, molt avesat á comparar lo valor real de lo que compra; y aquet hábit de contar y sospesar bé lo que l' hi donan, lo porta á pensar que veu las mateixas óperas discretament cantadas, podent anarhi quant vol y com vol, (y aixó durant gran part del any) per dos ralets solsament, sense tindre d' esperar temporada marcada.

Com que la diferencia de bondat en lo Liceo no es gens, comparada ab los teatros lirichs populars, la preferencia l' obtenen aquets últims; y de aquí vé que las óperas á dos ralets hagin mort ó vaji matant las de *ripiego* que 's cantan sempre, sempre y sempre en lo Liceo.

La marxa de nostre aristocrátich teatro té de cambiar, donchs, depressa y sense contemplacions de cap mena. De no empéndrer altre rumbo, es mort.

Quant en lo Liceo donáren *Gli amanti di Teruel*

per un homogéneo quadro artistich, ab decorat net y nou, la gent hi va acudir, responént al reclam de la empresa; y per lo tant, aquesta pogué guanyar diners. Aixó demostra que la rutina, no dóna mes que pérduas, ja que alló de las estrellas ha passat de moda, com ho proban las darrerament presentadas.

Gli amanti di Teruel en lo teatro Gayarre y *Cármén* en lo Tívoli, van cantarse sobre quaranta vegadas; fet que s' esplica bé, perque eran dadas ab un complexo artistich y una propietat escénica que no es pas de costum véurer sovint, y está clá que, ab relació, aquestas óperas eran mes acceptables en los populars teatros citats que las *Africanas* y *Favoritas* ordinariament sentidas en lo magnífich colisseo de la Rambla.

Sempre y quant en lo Liceo organisin una companyia de cantants ab facultats, y de gust, práctica y nom en la carrera, dels que no costan cents duros per funció, dantlos 'hi á cada hu d' ells avans de comensar, dos óperas novas á estudiar, pera las quals se pinti 'l decorat convenient sense despilfarro, mes també sense mesquinesa, no olvidant l' atrás, ni que la roba siga d' época; sempre que ab aquet conjunt se fassin conéixer degudament al públich; allavoras la gent tindrà motiu justificat d' anar al Liceo per' véurer las novetats y gosar ab ellas si son del seu gust, logrant l' empresa beneficis al propi temps que cambiar dintre pochi anys lo sobat repertori que avuy tothom sap de memoria.

Aixó ho fan tots los empressaris pera cridar l' atenció del publich vers sos teatros, y si aquet sistema dóna resultats casi sempre, y 'n vá dar per separat á las empresas del Tívoli y Gayarre ab la *Cármén* y *Gli amanti*, ¿perqué no ho ha de fer ab mes motiu y medis la empresa del entonat Liceo?

Tot lo dit fa referencia á la marxa artística, qu' es á la fi la que dóna resultat negatiu ó positiu; mes pera fer lo negoci del Liceo, qu' es un negoci com qualsevol altre, se necessita tenir priuer de tot capital, com ja va dir lo Sr. P. en aquet setmanari, puig no sembla sino que la gran majoria dels que s' emprenen aquell colisseo vulgan estar á las ganancias y de cap modo á las pérduas; y aixís resulta que, sense capital, no tenen ab qué fer frente al primer imprevist contratemps, y quant aquet arriba no cobra ningú, ó si per cas cobran, es ab diners buscats y obtinguts ab crescut interès, recorrent sempre mes l' empressari aquell calvari que li priva de pensar ab tota altra cosa que no siga véurer com podrá anar tirant un dia mes.

Lo dit es la veritat, y no atinem á veurehi esmena. Seguirém veyent *Gli Ugonotti* y *Lucrezia* quant hagi de lluhir 'l tenor, ó *Lucia* y *La Sonámbula* quant la soprano. ¿Perqué obras novas, donchs? ¡Oh! 'l públich del Liceo es lo públich mes intelligent del món. Aixís ho diuen los artistas quant son aquí sila claque los apoya y 'l públich los admet. Las empresas veuen qu' ab aixó no

CERVESERIA Y XOCOLATERIA

á cárrech de

DOMINGO CONSTANS

Passeig de S. Joan, 160, xanflá Ausias March

(SALÓ ESLAVA)

LA PEDRA FILOSOFAL ¡DINERS Ó LA VIDA!

Comedias catalanas de

SIMÓN de l' OMBRA

PREUS, UNA PESSETA

en las principals llibrerías

han de gastar diners ab res nou. La qüestió es anar passant. Per aixó Wagner, Rubisteim, Bizet, Goldmart, Massenet y demés de la escola moderna no arrelan en lo Liceo. Per dignitat s' hauria de procurar que fos ben al contrari.—UN MUSICH.

ENTREACTES

IMPROVISACIO

En l'album d' una meva amiga.

Si deu anys enrrera
cap noya bonica,
m' hagués demanat
lo que avuy tú vols,
tot desseguideta
posant má á la ploma,
complascut l' hauria
fentli versos molts.

Més, com de la vida
amargas tristesas
ma vena poética,
nena, han estroncat,
cansons ja no acuden
á mos clósos llabis,
y n' es l' alegría
per mi un goig vedat.

Cantars ben xamosos
sense demanarne,
te n' escriurá ab joya
lo ten jovincel;
puig amor és mestre
de bella poesia,
y sos tendres cantichs
semblan fills del cel.

J. BRÚ.

Una senyoreta, que vol guardar l' incògnit, nos ha remès la següent composició que tenim molt gust en inclourer en la present secció de nostre setmanari:

A la Lluna.

Encantás ¡oh lluna! Lo teu roig inspira;
ta llum blanca y trista, atrau com l' iman:
en nit tan serena, ma petita lira
te dedica ¡oh lluna! un sencillet cant

Si en tú s' hi quedés la imatge pintada
dels ulls que ara 't miran dels sers de aquest mon
¡qui sab si hi veuria la dolsa mirada
de aquell que jó estimo grabada en ton front!

Lluna pulida,
clara, bonica,
llanterna rica,
mirall d' argent:
aquí, al confiarte
sa negra pena
en nit serena,
consol no sent?

Durant ta ruta,
á mils vegadas
reculls miradas
d' ulls entristits
dels que suspiran,
d' aquells que ploran
y dels que adoran
las claras nits.
Jo t' ho demano,
ma bona amiga;
per Déu, mitiga
l' ansia d' un cor.
Digam: ¿l' has vista
en tú fixada,
may la mirada
del meu amor?

Es de uns ulls negres,
dólsa, expressiva;
es la mes viva,
que haurás trovat:
pots compararne
sas ninas bellas
ab las estrellas
del teu costat.

¿Callas? ¿tras núvol
do teu front posas?
¿es que no gosas
dir la vritat?
Si es qu' ell no 't mira,
ni 't vol, ni 't mima,
ell no m' estima
¡jell m' ha olvidat!

C. P.

Lo nunci de San Iscle.

(BOCETO DEL NATURAL.)

—Ey! tú, bordegás! vaja estiguem quiets... ¿Que vols que ho diga á ta mare?... Ja veurás, tú de ca'l Botil, quina bufa 't clavo, si tornas á crida... ¡Apa, are que callem, ó si nó, no hi ha crida... ¡Tererí, tereré!... terrerí reré! Ejem. ejem!... Se fá sabé que qualsevol y qualsevulga que hagi perdut un anell ab un *camafeyu* de... pedra, que vagi á la botiga den Bartumeu, al carré de Riego, que se l' hi tornarááá!... Tererí, tererí...ré...—

Heus aquí la crida que aquell día fèu l' Eudalt, conegut més bé per l' *Audalet* en tot lo vehinat de San Iscle.

No crech necessari dir que l' Audalet, lo nunci, era 'l personatge més popular de la vila; era 'l personatge que sempre lograva fer *rotllo* á tot' arreu hont ell se posés á tocar aquella trompeta llargaruda y abonyegada, que aixordava al bordegassos que, com indispensable *cua*, anavan sempre al darrera de l' Audalet quant feya sa crida.

Y no 's creguin que 'l nunci de San Iscle exercís solament aquet càrrech: era ademés sereno, en termes, que no hi havia veu al poble més sentida y coneguda que la seva, de día fent cridas ó *pregons*, digneuli com vulguen; de nits cantant las *onse y media*!... ó l' hora que fos... ab un castellá de sereno qu' enamorava...

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y details, dirijirse al fuster del carrer de Caspe 75
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

ELIXIR MORRHUOL CASTILLO

DEPOSIT GENERAL

Farmacia del autor, Dr. Gómez del Castillo

Condal, 15, BARCELONA

L' Eudalt no era pas d' edat... M' inclino á creure que no passava dels trenta... ¡ey!... aixó es una suposició: jo may he volgut preguntarli... Era, donchs, com dich, jovenás encara, y casi casi puch assegurar que hi havia per San Iscle més de quatre parells de xicotas que haurien compartit ab ell de bona gana llit y taula... á ulls cluchs, com aquell qui diu... Perque, diguemho tot: l' Andalet possehia un cert atractiu en tota sa persona qu' encantava á tots los vehins, y particularment á totas las vehinas de la vila... Alt: de noble presència, sapat, bon color, una mica torrat pe 'l sol d' istiu; pero d' un torrat que prestava á sa fèsonia cert ayre simpàtic de moro de las voreras del Marroch; rostre bastant correcte de líneas, una mica angulós, pero que semblava no tenir altre objecte que servir de march á uns ulls negres com los cabells, uns ullarros que l' Andalet sabia jugar d' una manera que prou ne donarian compte las pubilletas de la vila que may podian negarli una *americana* ó un *vals* quan á la plassa ballavan per la festa major... Està clá que 'l nunci era solter; d' altra manera no tindria explicació la simpatia que de temps inspirava á totas las xicotas de la població.

Lo dia que l' Andalet féu la crida de l' anell ab lo *camafeyu*, com ell deya, s' esqueya á ser la vigilia de la fira de San Iscle... Y l' Andalet ne portava una de cap per l' endemá, que prou se 'n parlaria per la vila. Aquell anell ditzós que ja feya esgargamellar al nunci, feya, ab aquell, vuyt días justos que 'l cridava, sense que 's trobés en lloch son amo... Aquell anell, que entre paréntesis, fou trobat en una riera vorera de la vila pe'l mateix Eudalt, era bonicot... Potser que si no trobava amo se 'l quedaria l' Eudalt mateix... ¡Qui sab, Mare de Deu!... Semblava d' or... y d' or fi: y francament, no era cosa de despreciar una alhaja de tan xamosa vista... una alhaja que ja 's podia assegurar que no tenia amo... ¡Vaja, vaja! Al cap y á la fi se 'l quedaria ell... Sens perjudici de tornar-lo 'l dia que 's presentés lo qui verdaderament dengués provas d' haberlo perdut. Perque, aixó si; l' Andalet, sense ser d' aquestos que predican honradés á tot' hora, era honrat á carta cabal, y may ningú l' hi hagué d' aconsellar res que ab sa propia conciencia tingués que veure.

Hi dit que l' Eudalt ne portava una de cap y mireu si será cert, quant lo nunci tenia promesa y pensava justament per aquells vols ferli un regalet que s' ho valgués... Feuvos càrrech de que la xicota de 'l nunci era de lo milloret de la vila; una pubilla, molt bonica, molt endressada y gens pretenciosa, quin dot, casi bé tot en terras de conreu, feya denteta á més de mitja dotzena d' hereus d' aquells encontorns.

L' Andalet estimava tendrament á la Cinteta: la Cinteta estava enamorada com una beneyta del Andalet; y un y altre portavan tan amagada com podian aquella estimació, tant més arrelada, quan menys repetida era per los llavis d' ella y d' ell. Lo nunci, per una anomalia de l' ofici, no havia may fet la crida de son carinyo... y per cridayre que fos, prou cuidado 's donava ell de portar ben amagadet qu' estimava á la Cinteta.

—¿Y doncas, noy, que no trova amo l' anell? preguntava una nit la Cinteta á l' Andalet, desde la finestra de sa casa.

—No 'n trova, aixerida... Y malvinatje si 'm sab gota de greu...

—¿Perqué?...

—¡Uy, uy!... No sigas trapassera... Lo perquè ja 'l sabrás un altre dia.

—Ah, no m' ho vols dir, dolent?

—No: vaja vaja..., ficat al llit... que ja es tart y ta mare cridarà...

—¿Ja te 'n vols anat?

—¿Y donchs, dona?

—¡Que 't pensas que voldré que sigas sereno quant nos casem!... ¡No, fill, no!...

—Bé, d' aixó ja 'n parlarem... ¡Apa, noya, dorm forsa!

—No dormiré pas gayre...

—¿Y aixó? ¿que tens mal de caixal?...

—Prou que ho sabs tú 'l mal que tinch.

—No t'espantis, que per Tots Sants, si á Dèu plau...

—De debó, Andalet!...

—Si, rateta...

—¡Noya!... ¿Qué fas aquí? féu en aixó una veu que sortia de dins de las habitacions.

—Vaja, adeu y bon són... «Las dose... y media!... mubla... aado!...

L' endemá, dia de la fira, com he dit, lo batlle féu plantar un anunci á la Casa de la Vila, concebut en los següents termes:

«Joaquin Pla y Moreu, alcalde *constitucional* de esta vila, hago saber:

»Que no habiéndose *trobad*o amo en el anillo que »encontró el sereno y nuncio de esta *población*, pasa »ha *sert* de la propiedad del *trobad*or. Lo que hago público para conocimiento de estos *besinos* y demás »afectos oportunos.

»Joaquin Pla y Moreu.

»San Acisclo 12 Agosto de 18...»

No hus dich res de lo alegroy que 's posá l' Andalet lo dia de la fira quan va plantar l' anunci que textualment acabo de reproduhir!... No va tenir prou cammas per arribarse á casa la xicota y participarli!... Aixó sens dirli res més... Lo altre s' ho guardava per la tarde... á l' hora de las balladas...

Lo pregó d' aquell dia fou sobre un gós llebrer que s' havia perdut á un hereu, qui donava tres duros de *trob*as... L' Andalet semblá que tregués de sa gola una veu tota diferente de 'ls demás dias... Aixis li va manifestar la Cinteta, quan á la tarde á la plassa ballàren ball de rams.

—¿Vols dir?... féu l' Andalet, jugant los ulls d' aquell modo qu' ell sabia.

—¡Ja ho crech, home!... Avuy has vingut á fé 'l pregó de 'l gós de 'l hereu Ribalta devant mateix de casa.

—¡Oh! sempre li faig... Bé, parlém de tot... Escolta; ¿vols que 't fassi un regalet?

—¿De bo? ¿Y qu' es, si 's pot saber?

—¡Mira!... féu lo nunci, treyentse de la butxaca del jech una capseta negra, que obrí desseguida, y enseyantli.

Era l' anell d' or ab lo *camafeyu*...

Aquella era la que 'l nunci 'n portava de cap.

En aquell precis moment la copla comensava la *dansa*.

—¿Anemhi?... digué l' Eudalt á sa promesa, oferintli 'l brás dret.

Y totas las fadrinas vejéren aquella tarde ab no poca enveja, l' anell que lluhia en la petita má de la Cinteta.

RAMON MATEU.

S' HA PUBLICAT JA LA PRODUCCIÓ

LA RONDALLA DEL INFERN

DRAMA EN TRES ACTES, ORIGINAL DE

DON FREDERICH SOLER Y HUBERT

PREU: 2 PESSETAS

Se ven en las principales librerías y en nostra Administració.

BELLAS ARTS

No per tractarse d' un artista modest hem de deixar de dir, encara que sia poca cosa, d' un treball artístich de mèrit.

Nos referim á un grupo que consta sols de tres figuras de barro, obra del escultor D. Lino Félix, qu' hem tingut ocasió d' examinar en son taller del carrer d' Aragó.

L' amor lleal y la caritat forman lo tema del grupo, en lo qual representa l' artista la mort d' un gefe de voluntaris catalans sobre 'l camp de batalla, durant la guerra d' Africa de 1860. L' actitud del capitá casi expirant en brassos d' una germana de la Caritat, guardats dits personatjes per un voluntari que no vol deixar á son superior mentres aquet tinga vida, expressa tant bé la idea del autor, que no es possible que ningú deixi de compèndrerla clarament á primera vista.

Si un se fixa en inspeccionar los detalls y la precisió y escrupulositat desplegadas pe 'l senyor Félix, es precis confessar que l' expressió dels semblants es acertada. La *hermana* agenollada aguantant lo cos del ferit y dirigint sos ulls al cel, lo capitá ab cara defallida, casi ajegut y procurant ab la mà estroncarse la font de sanch que brolla de son pit, y lo fiel voluntari, preparat son fusell per atacar al enemich que intentés turbar l' últim moment de qui pert la vida per sa pàtria, son, més que figuras, sers vivents que permeten al observador ferse càrrech de que l' autor d' aqueixa obra escultórica coneix perfectament la manera de donar al fanch l' animació que requereix quant se fan ab ell figuras que 's vol que donguin idea dels sentiments ó afectes del cor.

Los ulls, sobre tot, sembla que parlan; la posició de la *hermana* es interessant; l' actitud del gefe dóna llàstima y la cara expressiva del soldat fá compendre tota la llealtat que domina la seva ànima: totas tres figuras completan un delicat quadro de ternura, que apareix més natural per la nimietat que 's nota en lo referent als trajos que tenen aspecte enterament artístich y ajustat á la realitat.

Los tóns descolorits de las robas, la póls que s' hi veu, lo deix en lo vestir, la sanch que hi ha en la espasa, la vritat dels trajos, lo color natural de la terra, tot dóna mostra del talent y del cuidado ab que está fet lo grupo, qu' estem segurs obtindrà las alabansas dels inteligents que 'l végin si 'l senyor Félix se resol á exposarlo, com l' hi aconsellem al felicitarlo per aquet treball que l' honra en gran manera.

P. DE R.

BIBLIOGRAFÍA

Lo senyor Soler nos ha distingit remetent á nostra redacció un exemplar de son celebrat drama *La rondalla del Infern* que tan gran éxit obté sempre que 's representa en Romea.

També lo senyor Alsina y Clos nos ha fet entregar la comedia *La gran idea* de que es autor y quals representacions continúan ab aplauso.

Agrahim als dos autors sa galanteria.

Més excursions pe'ls Alpes.—Lo llibre que dú lo anterior titol, es un volúm petit de 95 planas y de tanyany apropiat pera dur á la butxaca.

Son autor es don Arthur Osona, y está escrit ab aquella concisió que caracteriza totas las sevas obras.

Dos excursions conté lo llibre: una describint un viatge pe'ls Alpes durant lo estiu de 1867 y altre durant lo iveru de 1875.

Aquells de nostres llegidors aficionats á n' aquesta mena de treballs no duptém passarán un bon rato llegint lo darrer llibre del senyor Osona, incansable excursionista que ha prestat á Catalunya serveys de molta válua ab la important publicació de sos volums de *Guías*.

Ab aquesta obra son ja 12 las donadas á llum per son autor, describint detalladament en totas ellas comarcas catalanas, (escepció feta de la que avuy parlem y d' altra en que descriu una excursió á la *Selva Negra* en Alemanya).

Mentres ha viscut la «Associació de Excursions Catalana», habíam vist eixir totas las obras del senyor Osona, sagelladas en sa primera plana per lo nom de la mentada corporació, sagell que no porta ja la obra de que tractem avuy; pero veyem ab goig, que aixó no es obstacle pera la sortida de nous llibres, tant més, quant son autor nos anuncia en las cubertas de son darrer llibre, tenir en preparació la guía del Empordá y la Garratxa fins als Pyreneus de la Costa y al Canigó.

Elegantment estampada en lo establiment tipografich «La Catalana», que lo Sr. Puigventós posseheix en lo carrer del Dormitori de S. Francesh, ha vist la llum pública la comedia en dos actes *Servey de plata* original de nostre amic D. M. Figuerola Aldrofeu. Aquesta comedia fou premiada en los Jochs Florals de 1888 y representada ab éxit diferens vegadas en lo teatro catala de Novetats en temporadas anteriors.—Durant la temporada actual, s' ha estrenat lo *Servey de plata* en Romea, ahont ha sigut ben rebuda igualment que avants ho había estat en Novetats.

Donem las gracias á sou autor lo Sr. Figuerola, per habernos entregat un exemplar de la seva darrera producció cómica.

B.

LO ROSSINYOL

Cuant Jesús es mort la terra tremola,
s' amaga lo sol, l' horison s' endola
y fuig lo juheu,
tot esporngit, d' aprop de la Creu.

Sentada á son peu la Verge allá plora
y al passar, volant, d' ella per la vora,
ho veu un auell
que, per' consolarla, refila un cant bell.

Que sigui Déu vol de desd' tal dia,
lo bon auellet, rey de l' armonia,
ja que 'l rossinyol
á la Verge Santa plany en son dól.

J. RAMAGE Y GOMILA

LAS MELLORS MAQUINAS DE FER MITJA

♦♦♦♦♦ Son las de la antigua casa LAUÉ & TIMAEUS, d' Alemania ♦♦♦♦♦

Máquinas anomenadas UNIÓN, CONCORDIA y VICTORIA

Son as mes perfeccionadas y as mes ben construidas fins avuy dia

Servintse d' ellas, se poden guanyar de 3 á 6 pessetas diarias. Ensenyansa é instruccions pera utilisarlas, se donan DE FRANCH á tothom que compri máquinas Preus' baratos. Se 'n envian á totas parts

Representant Don N. AGUSTÍ MANYOSA, Carrer Ample, 69, y Bomba, 4, 1.º

DESPATX TOTS LOS DIAS, DE 10 Á 1 Y DE 3 Á 6

Ayuntamiento de Madrid

APLAUSOS

Nostre corresponsal del Vendrell los tributa entusiasmas y, segons ell diu, molt merescuts, á la companyia del senyor Arolas, ab motiu de la representació del drama *La Bruixa*, en que 's distingeix la senyora Joaní.

Aquesta companyia va representar últimament un drama en un acte, de don Jaume Ramon, fill del Vendrell, qui va posarli per titol *Lo 4 de Mars*, per ser dita producció escénica alusiva á la entrada dels carlins en la esmentada vila.

Aquet dramet está escrit en vers, y en ell l' autor fa gala de son estre poétich y desplega bonicas imatges. Lo desempenyo siguié acertat, fentshi aplaudir la senyora Joaní, y 'ls senyors Arolas, Güell, Salvat y Quero.

Lo teatro 's vejé molt concorregut y l' autor cridat á las taulas.

Várem assistir dilluns 22 al Romea, y vejérem desempenyar la part de Pilat en *La Passió*, que 's va posar en escena, al actor don Sebastià Roca, qui, no obstant de que, segons va dirsens, se 'n havia encarregat repentinament per indisposició del senyor Borrás, va interpretar-lo ab bon éxit, logrant donar relleu y vigor dramátich á las situacions en que intervé lo personatge del Pretor.

Felicitem al senyor Roca y unim nostre aplauso als del públich.

La empresa del Tivoli disposa la representació d' alguna sarsueleta catalana, alternant ab las castellanas. ¿No podria estrenarne alguna ab lo qual aumentaria 'l repertori de nostre teatro líric regional?

A bon segur que 'n treuria mes gloria y profit que de varias obretas insulsas castellanas que 's veuen cada día ab poch agrado.

SALÓ DE DESCANS

Lo donatiu n.º 96 de la tómbola Fontova, continuat en la llista del número passat y consistent en dos bustos de guix representant dos tipos africans, fôu fet per D. Abelardo Coma, segons nos diu en atenta carta dit senyor. Al manifestarho, debem afeir que no ha sigut per part nostra (y creyem que per part de ningú) olvit voluntari, com têm l' interessat, á qui volem deixar complascut, dihent també qu' havia fet ja altres donatius que eran atribuïts al Sr. Coma en lloch de Coma.

La companyia del primer galan senyor Arolas passa al teatro Principal de Figueras. Segons tenim entés, ne formarà part, augmentant son personal, lo graciós don Agusti Morer.

Hem rebut unas *Notas intimas* escrites per «Un que llejeix Lo Teatro Català» y com en las preguntas de que constan pot haverhi gat amagat, debem dir al autor de las mateixas que, si las firma ab son nom, las publicarem. Si no, no; y per aixó no deixarem de que nostre setmanari siga defensor del format del teatro regional.

En sessió celebrada per los sócios fundadors de la nova societat «Foment Catalanista» en son local del carrer de Montserrat, núm. 8, ha estat elegida la Junta de Govern de aquet nou centro, haventse distribuit los càrrechs en la forma següent: President, don Narcís Verdaguer; vice-president, don Narcís Serra; tresorer, don Manel Ximeno; secretari primer, don Emili Bendicho, y secretari segon, don Jaume Cristies.

Una persona curiosa y molt amant del progrés catalanista, nos fa observar que, ab los noms dels senyors que forman la expressada Junta, queda indicat lo que vé á ser lema de la societat, si 's combinan aixís:

Narcís Serr

Narcís Verdaguer

Manel Ximeno

Emili Bendicho

Jaume Cristies

No es mala casualitat.

Sabem que aixís que lo Excm. Sr. Gobernador civil aprobi 'l reglament, tindrà lloch la sessió inaugural de dit Foment Catalanista.

La companyia del teatro català de Romea seguirá fins á últims de Maig, encara que un poch reduhida en lo excessiu personal que fins avuy la componia. Seguirá com á primer galan y director lo aplaudit artista don Pere Riutort, y además hi figuran las senyoras Pilar y Adela Clemente, Sala, Monner, Guerra y Castillo, y 'ls senyors Capdevila, Borrás, Soler, Santolaria, Riba, Martí, Fernandez, Pinós, Valls, Bals, Cebrian, Baró, Sala y alguns altres apreciables actors. Entre las obras que estrenarán hi ha 'l drama *La familia Carbó* y la pessa *La carta del fill de 'n Roch*.

La actriu, senyora Ferrer y 'ls actors senyors Virgili y Daroqui, han sigut contractats per la empresa del teatro català de Novetats. En cambi, ha deixat de pertenéixer á dita companyia lo jove actor don Joseph Asperó.

Se trova lliure de contracta la intel·ligent primera dama donya Mercés Abella.

Dimecres passat va embarcarse cap á Mahó la companyia del galan don Emili Graells. Com artistas catalans, hi están contractats la senyora Sanchez, don Anton Serrallera, don J. Balmanya, don Llorens Intentas y don Joseph Veguer.

La simpática soprano senyoreta donya Adela Gasull, que tan bonas temporadas ha fet aquí en Barcelona, y en Saragossa, Cádiz, Bilbao, Madrid y Lisboa, forma part de la companyia d' ópera organitzada pera 'l teatro de San Fernando, de Sevilla. Li desitjem molts aplausos.

En Novetats preparan l' estreno de la obra *D. Gonzalo*, comedia en 3 actes del aplaudit escriptor D. Albert Llanas. Ne tenim bonas noticias.

ADVERTENCIAS

En un dels números pròxims donarém las cobertas pera que puga encuadernarse la comedia *Cofis y mojis*.

També de aquí en avant adornarém ab bons grabats la primera plana dels números de nostre periódich, com just modo de correspondre al favor que cada dia alcanza mes Lo Teatro Català.

AL BRUCH

Taller de fer llunas per miralls; marchs de cuadros, cromos y estampas

FÁBRICA DE TRANSPARENTS

Portaferrixa, 10 y Petritxol, 17

TRANSPARENTS

GRAN ASSURTIT EN LA MATEIXA FABRICA

Carrer de la Morera, núm. 6, 1.º

Segona travessia á la dreta del carrer del Hospital, entrant per la Rambla

TÓMBOLA

oberta en lo Centre Catalá, á benefici de la familia del malograt actor D. Lleó Fontova.

Continuació dels donatius, per l'ordre que s'han anat rebent:

N.º 134.—Un cuadro á la ploma per D. Baldome-ro Galofre, donatiu del mateix.

135.—Cent exemplars de poesias *Esclats del cor*.

136.—Cent láminas del estudios artista Sr. Pahissa que portan per títol *Armonias* (N.º 135 y 135, donatiu de D. Lluís Tasso).

137.—Cent exemplars de la *Ressenya* completa de la festa de la medalla commemorativa del premi concedit á D. Frederich Soler.

138.—Xexanta exemplars de *La llibertat de testar*, obra y donatiu de D. A. Trilla.

139.—Un centro de taula, de metall, donatiu de don Ferran Delas.

140.—Tres cuadros, bocetas de decoracions, del reputat pintor escenograto D. F. Soler y Roviroso.

141.—Sis láminas, fotografias al carbó de cuadros célebres, donatiu del Sr. Duran y Bori.

142.—Tres folletos sobre *La verité sur le phylloxera vasa-tratrix*.

143.—Tres exemplars de «Consideraciones sobre la literatura popular catalana» per Gayetà Vidal Valenciano. (N.º 142 y 143, donatiu de D. R. Arabia y Solomé.)

144.—Una fotografia del cuadro de Cusi «La Sevilla» ab son corresponent march de 2 + 15, donatiu de D. Joan B. Parés.

145.—Un cuadro al oli (Paisatge) de 3'5 x 2 pams, obra y donatiu de D. Santiago Rosinyol.

146.—Cinch grabats de la galeria «Arte y letras».

147.—Una lámina de litografia (N.º 146 y 147, donatiu de D. Joan Brú).

148.—Un busto de guix representant un frare vell, donatiu de D. Frederich Fuentes.

149.—Cuatre láminas grans.

150.—Dos exemplars de una pesa musical.

151.—Cinquenta y un volúms de diferents obras poeticas, novelas y comedias de diferents autors (del número 149 al 151, donatiu de D. Francesch Mateu).

152.—«Historia de Catalunya» de D. Victor Balaguer en onze tomos.

153.—«Las calles de Barcelona», en tres tomos.

154.—«Los Trovadores», en quatre tomos.

155.—«Novelas», en dos tomos.

156.—«En el ministerio de Ultramar», en dos tomos.

157.—Un exemplar de poesias.

158.—«Discursos académicos y notas literarias», en un tomo.

159.—«El monasterio de piedra», en un tomo.

160.—«Mis recuerdos de Italia», un tomo.

161.—«Tragedias», un tomo (del número 152 al 162, donatiu del mateix autor Excm. Sr. Victor Balaguer).

162.—Un objecte artístich propi del dia dels morts, donatiu de D. Pere Llibre.

163.—Un cuadro al oli sense march y sobre fullola, de 1'75 + 1'25 obra y donatiu de D. Francisco Galofre.

164.—Una capsa pera dulces, donatiu de D. M. Ballori.

165.—Divuit exemplars de obras dramáticas de don J. Dimas, donatiu del mateix autor.

(Seguirá)

CAVILACIONS

XARADA

La tres-dos y la dos-quart
tenen un prima-quart-tres
que quart dugas per menjar
veig li donan d'alló més.

No té cap dugas-primer
y canta molt natural,
regalo d'una cambrera
molt tres-hú que 's diu Total.

MET GUINAIRE.

TERS DE SILABAS

... ..
... ..
... ..

Sustituir los punts per lletres que, llegidas horizontal ó verticalment, diguin: 1.ª ratlla, nació europea; 2.ª, provincia espanyola y 3.ª, aucell.

MANEL GRASES.

TRENCA-CLOSCAS

D.ª Dolores Jes Puig

TARRASSA.

Formar ab aquestas lletres los noms de dos obras catalanas y 'l del autor.

FRANCISCO FERRÉ.

Soluciones á las cavilacions del número 22

Conversa: *Sió, Quimeta, Magi, Sila, Adela.*

Xaradas: I *Pistola*, II *Batallar*, III *Emeteria*

Trenca-closcas: *Sogra y nora*.—*La sala d'espera.*

Quadrat numérich:

3	6	7	9
9	7	6	3
6	3	9	7
7	9	3	6

Geroglífich: *Sis dotzenas es mitja grossa.*

Ningú las ha endevinat totes; pero fem menció de que las han acertat totes menos la conversa, los senyors C. Viladoms, C. Ribó y Malla, De-esperat, Curt de gambals, S. J. y Un de Gracia.

NOTA.—No haventse adjudicat lo premi ofert de un exemplar de la comedia *Cofis y mofis* á cada hu dels que haguessin acertat las cavilacions dels números 21, 22 y 23, se farà dit regalo á quants envihin á la Administració totes las soluciones endevinadas, durant tres números seguits á contar desde 'l present.

Correspondencia particular

Francisco Pascual (Sabadell): rebut l'import en sellos.—M. Grases: envihi.—D. Bartrina: lo d'avuy no está be; buscarem lo atressat.—J. Ramage: ja hi va.—J. T. y R: no 'm fa 'l pes.—R. Mateu: llejeixi.—J. Casanova V: l' Oda está bé, com veurá diumenje; lo demes, ho guardem.—A. Coma: copiem la llista de la tombola tal com se 'ns dona; no es culpa nostra si hi faltaba 'l nom de vosté.—J. Feliu (Madrid): lo complaurém.—Josep M. Feliu: los cantars no van.—A. Llimoner: envihi alguna altra cosa.—Joan y Enrich Palmer y Pages: está bé que 'l compri; ja fa 'l debut.—Manel del Tranvia: rapassarém lo pregó.—J. Abril: esperem la remesa y escullirém algun treball.

S'admeten suscripcions en l'establiment *El Ingenio* (Raurich, 6)

Tipografía Susany y Companyía, Muntaner 36.—Teléfono 873.

ALS CASATS Y Á LAS CASADAS
se dona de franch lo curiosissim folleto KOCH!

VIGOR VITAL

SALUT Y HERMOSURA

Consells pera obtenirla, conservar-la y allargar la vida sentla agradable

En Barcelona pera obtenirlo de franch, es precis entregar aquest onuei en la libreria de Manero (carrer de la Lleona.—També s'obté apmanantlo per correu, acompanyant l'anuei, al Dr. KOCH (Montera, 33, 1., Madrid)

LAS MELLORS MÁQUINAS DE CUSIR

son las de

SANTASUSANA

Carrer del Carme, 33. —BARCELONA

DIFERENTS MODELOS DE PECCIONATS. MÁQUINAS DE PER MITJA

VENDA Á PLASSOS Y AL COMPTAT

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas